

[Type text]

Podcast «Στο Αρχείο σήμερα...»

2ο επεισόδιο «Χαρτί και Βιβλίο»

Τα Αρχεία δεν είναι αποθήκες ή αποθετήρια... ή μήπως είναι;

Τα Αρχεία δεν είναι χώροι διαλέξεων... ή μήπως είναι;

Τα Αρχεία δεν είναι χώροι εκθέσεων... ή μήπως είναι;

Τα Αρχεία δεν είναι χώροι προβολών... ή μήπως είναι;

Τα Αρχεία δεν είναι χώροι παραστάσεων... ή μήπως είναι;

Ένα Αρχείο είναι πολλά περισσότερα από αυτά που μας έρχονται αρχικά στο νου. Στο podcast «Στο Αρχείο σήμερα...» παρουσιάζουμε πτυχές της καθημερινότητας του Ιστορικού Αρχείου ΠΙΟΠ που αφορούν τόσο στην επιστήμη της αρχειονομίας, τη συντήρηση αρχειακού υλικού αλλά και τον ρόλο των αρχείων στην ενίσχυση της ιστορικής κουλτούρας.

Αρχείο είναι και το προσωπικό μας αρχείο: πληροφορίες που αφορούν τη ζωή και τη δραστηριότητά μας, σε ό,τι υλικό κι αν αποτυπώνονται αυτές. Στο 2ο επεισόδιο με τίτλο «Χαρτί και βιβλίο» στο πλαίσιο του εορτασμού της Ευρωπαϊκής Ημέρας Συντήρησης, απαντούμε σε ερωτήματα που έθεσαν επισκέπτες του Ιστορικού Αρχείου ΠΙΟΠ κατά τη διάρκεια ξεναγήσεων και αφορούν τη διατήρηση του αρχειακού και βιβλιακού υλικού.

Ονομάζομαι Μάριος Παπαθανασίου και με τη συνάδελφο συντηρήτρια αρχειακού υλικού Ιφιγένεια Λελοβίτη απαντάμε στις ερωτήσεις σας:

Πώς μπορώ να αποθηκεύσω με ασφάλεια οικογενειακές φωτογραφίες και έγγραφα;

Αν έχετε στο νου σας τους εχθρούς των φωτογραφιών και του χαρτιού θα μπορέσετε να βρείτε ασφαλείς λύσεις για τα αρχεία σας. Μεγάλος εχθρός είναι οι υψηλές τιμές θερμοκρασίας και σχετικής υγρασίας, η ρύπανση, η σκόνη. Απαγορευτικοί χώροι αποθήκευσης είναι, λοιπόν, πατάρια ή υπόγεια. Καλή επιλογή είναι το μέρος του σπιτιού όπου η θερμοκρασία και η σχετική υγρασία τείνουν να είναι σχετικά σταθερές σε όλη τη διάρκεια του έτους. Άλλος εχθρός είναι το φως, ιδιαίτερα για τις έγχρωμες φωτογραφίες. Καλό είναι, λοιπόν, να αποθηκεύονται σε σκοτάδι, πχ. σε κουτί, ενώ τις φωτογραφίες που φυλάσσετε σε κορνίζες καλό είναι να μην τις τοποθετείτε απέναντι από παράθυρα ή σε μέρη που πέφτει το φως του ήλιου.

Δηλαδή είναι σωστό να τοποθετούμε τις φωτογραφίες σε άλμπουμ;

Μη χρησιμοποιείτε φωτογραφικά άλμπουμ με κόλλα, αφού η κόλλα αυτή θα προκαλέσει φθορά στις φωτογραφίες σας. Αν θέλετε να επιβραδύνετε την υποβάθμιση της κατάστασης διατήρησής τους, καλύτερα να επιλέξετε αρχειακής ποιότητας κουτιά και θήκες. Για φωτογραφίες προτείνονται θήκες από αρχειακής ποιότητας πολυεστέρα. Μη χρησιμοποιείτε πλαστικές θήκες από PVC καθώς το υλικό αυτό αποδομείται γρήγορα και παράγει αέρια που είναι επιβλαβή για τις φωτογραφίες και το χαρτί. Για έγγραφα προτείνονται αντιόξινοι αρχειακοί φάκελοι και κουτιά με αλκαλικό απόθεμα.

[Type text]

Τι μπορώ να κάνω σε σελίδες βιβλίων που βράχηκαν, στέγνωσαν και κόλλησαν μεταξύ τους;

Δυστυχώς, δεν μπορείτε να κάνετε πολλά. Ιδιαίτερα σε βιβλία που είναι κατασκευασμένα από γυαλιστερό χαρτί, η φθορά δεν μπορεί να αντιστραφεί. Μπορείτε να προσπαθήσετε να διαχωρίσετε απαλά τις σελίδες με μια μικροσπάτουλα ή ένα κόκκαλο βιβλιοδεσίας, όμως να γνωρίζετε ότι στα σημεία που είναι κολλημένα θα υπάρξουν απώλειες. Για βιβλία υψηλής αξίας καλό θα ήταν να απευθυνθείτε σε ειδικευμένο συντηρητή ώστε να αξιολογήσει την κατάσταση διατήρησης και να αποφασίσει αν είναι εφικτή η αποκατάσταση των φθορών.

Τέλος να ρωτήσω κάτι επίκαιρο που μας απασχολεί όλους. Τι ξέρουμε σχετικά με την ανθεκτικότητα του SARS CoV-2 σε βιβλία και χαρτί. Μετά από πόσες μέρες εξασθενεί ο ιός;

Το Ινστιτούτο Υπηρεσιών Μουσείων και Βιβλιοθηκών (IMLS) των ΗΠΑ, το παγκόσμιο δίκτυο συνεργασίας βιβλιοθηκών OCLC και τα εργαστήρια της Battelle διεξήγαγαν έρευνα αντοχής του ιού σε βιβλία και άλλα υλικά βιβλιοθηκών και αρχείων. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα τελευταία αποτελέσματα ο ιός επιβιώνει έως και 1 ημέρα στα εξώφυλλα βιβλίων, αν είναι τοποθετημένα μεμονωμένα και έως 6 ημέρες σε στοίβα. Επιβιώνει έως και 3 ημέρες σε μεμονωμένο πλαστικό προστατευτικό κάλυμμα και περισσότερο από 6 ημέρες αν τα καλύμματα είναι τοποθετημένα σε στοίβα. Επίσης, επιβιώνει έως τρεις ημέρες στις απλές σελίδες ενός βιβλίου, 4 ημέρες σε βιβλία με γυαλιστερό (ιλουστρασιόν) χαρτί και 5 ημέρες σε περιοδικά.

Από αυτά καταλαβαίνουμε ότι αν ο ιός είναι εκτεθειμένος στον αέρα εξασθενεί γρηγορότερα από ό,τι αν είναι καλυμμένος. Για να είμαστε ασφαλείς, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, υλικό που μπορεί να έχει εκτεθεί στο ιό πρέπει να τοποθετηθεί σε καραντίνα, Προτείνεται, λοιπόν, καραντίνα, μεμονωμένα και όχι σε στοίβα, τριών ημερών για βιβλία και DVD/CD, τεσσάρων ημερών αν πρόκειται για βιβλία με γυαλιστερό (ιλουστρασιόν) χαρτί και πέντε ημερών για περιοδικά.

Αν έχετε ερωτήσεις στείλτε μας e-mail στο archivespiop@piraeusbank.gr και αν θέλετε απαντήσεις ακολουθήστε μας στα κανάλια του ΠΙΟΠ, www.piop.gr και στη σελίδα του ΠΙΟΠ στο Facebook και στο YouTube.

Θα τα ξαναπούμε σύντομα!